

Izjava o namerama - mikroplastika

Jednostavno. Bolje.
Povoljnije.

Sadržaj

1. Naše shvatanje mikroplastike	3
Ekološki uticaj.....	3
Naš pristup	4
2. Oblast delovanja	5
3. Naše mere	5
4. Organizacije i oznake	6
5. Izvori	7

1. Naše shvatanje mikroplastike

Trenutno ne postoji jedinstvena definicija pojma mikroplastika. Po pravilu pod pojmom mikroplastika, podrazumeva se plastika manja od pet milimetara. Razlikuju se primarna i sekundarna mikroplastika. Primarna mikroplastika su industrijski proizvedene plastične čestice koje se sa namerom dodaju proizvodu. Ona podrazumeva, na primer, mikroplastiku, koja se koristi kao abraziv za piling. Kada se diskutuje o čvrstim česticama od plastike manjim od pet milimetara često se koristi i engleski termin „Microbeads“ („mikro-kuglice“).

Sekundarna mikroplastika, s druge strane, nastaje samo razgradnjom plastike u prirodi. Na primer, čestica guma koje otpadaju prilikom trenja ili plastični otpad poput ambalaže, kesa ili flaša (takozvana makroplastika), završavaju u prirodi i razgrađuju se na manje plastične delove.

Sredstva za ličnu higijenu i kozmetika zauzimaju često centralno mesto u javnim raspravama o mikroplastici. Institut Fraunhofer UMSICHT (srp. Fraunhofer umziht) za životnu sredinu, sigurnost i energetska tehnologija je objavio 2018. opsežnu studiju o glavnim zagađivačima mikro- i makroplastikom¹, koja je pokazala da većina mikroplastike ulazi u životnu sredinu preko čestica guma koje otpadaju prilikom trenja. S druge strane, oslobađanje mikroplastike iz kozmetike čini manje od jedan posto.

Lidl preuzima odgovornost za grupe proizvoda na koje ima direktan uticaj.

Ekološki uticaj

Plastika je upitan materijal, koji predstavlja sve veći problem, jer zagađuje životnu sredinu, jer plastika često nije biorazgradiva i ostaje u prirodi dugi niz godina. Najčešće se proizvodi na bazi sve oskudnije sirovine - nafte. Proizvodnja nafte prouzrokuje značajne ekološke probleme zagađenjem zemlje, vode i vazduha, smanjenjem životnog staništa ili krčenjem šuma. Osim toga postoje i socijalni izazovi kao što su raseljavanje ili bolesti izazvane zagađenjem tla i vode.

Pored rizika povezanih sa proizvodnjom mikroplastike, postoje i problemi sa njenim ulaskom u životnu sredinu. Primarna mikroplastika, poput one koja se koristi u gelovima za tuširanje, uglavnom dolazi preko otpadnih voda do postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda. Još nije dovoljno ispitano da li postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda adekvatno filtriraju čestice mikroplastike. Nefiltrirana mikroplastika može preko vodenih puteva da pređe u more i podzemne vode. U pogledu količine, najznačajniji izvor mikroplastike u moru je razgradnja većih plastičnih delova u sekundarnu mikroplastiku.

Plastične mikročestice u moru mogu, baš kao i veći plastični delovi, u zavisnosti od veličine živog bića, izazvati povrede digestivnog trakta kod morskih životinja koje vode do ometanja varenja kao i sprečavanja unosa hrane. Uz to, mikroplastika može biti medijum putem kojeg se prenose štetne materije, oportunistički organizmi i patogeni mikroorganizmi. Nadalje, hemikalije za koje se sumnja da štete zdravlju, kao omekšivači plastike, koji se koriste kao aditivi u procesu proizvodnje plastike, završavaju u vodi ili digestivnom traktu morskih organizama. Njihovi tačni efekti su predmet trenutnih istraživanja.

Mikroplastika takođe može ući u životnu sredinu kroz otpadni mulj iz pogona za prečišćavanje otpadnih voda, koji se često koristi na poljima kao đubrivo bogato hranljivim materijama. Ove čestice dalje mogu da unesu životinje ili da pak ispiranjem tla dođu do vode.

Dakle mikroplastika se nalazi u vodi, na kopnu i u vazduhu, a takođe pronalazi put i do naše hrane, preko lanca ishrane. Pronađena je u mnogim namirnicama (npr. dagnjama, ribi, medu, pivu) kao i u vodi za piće. U pilot-studiji Savezne agencije za životnu sredinu i Medicinskog univerziteta u Beču, dokazano je po prvi put prisustvo mikroplastike u ljudskoj stolici kod svih međunarodnih učesnika.² Tačna toksikološka opasnost za ljude, prouzrokovana unosom plastike ili plastičnih čestica je trenutno predmet raznih naučnih studija.

Naš pristup

Mi smo deo Schwarz grupe koja sa trgovinskim lancima Lidl i Kaufland pripada najvećim međunarodnim trgovinskim kompanijama. Schwarz grupa je svesna svoje odgovornosti i zauzima ozbiljan pristup zaštiti životne sredine. Sa svojom strategijom „REset Plastic“ grupa je razvila sveobuhvatnu međunarodnu strategiju, koja se sastoji iz pet oblasti delovanja: izbegavanje upotrebe plastike, dizajn, reciklaža, uklanjanje kao i inovacije i edukacija.

Mikroplastika je jedan od aspekata društvene debate o plastici. Intenzivno se bavimo ovom temom od 2015. godine i stava smo, da je smanjenje emisije mikroplastike, nezavisno od izvora, od velikog značaja. Do sada ne postoji zakonska regulativa kako u Republici Srbiji, tako ni na evropskom nivou kojom se zabranjuje upotreba mikroplastike u kozmetičkim proizvodima. Otuda potreba zalaganja za jedinstveni evropski pravni okvir, kojim bi se jasno definisala mikroplastika.

Zajedno sa dobavljačima kozmetičkih proizvoda i sredstava za ličnu higijenu, Lidl je dogovorio sledeće ciljeve:

Odricanje od upotrebe mikroplastike u kozmetičkim proizvodima privatne robne marke do 2021. godine, pod uslovom da odricanje od upotrebe sintetičkih polimera ne dovodi do značajnog ograničenja upotrebljivosti i/ili sigurnosti proizvoda.

Radi se o plastičnim česticama sa abrazivnim efektom („mikro-kuglicama“) manjim od pet milimetara. Trenutno uzimamo u obzir plastiku poliamid (PA), polietilen (PE), polietilen tereftalat (PET), poliester (PES), poliimid (PI), polipropilen (PP), poliuretan (PUR).

Kada govorimo o „recepturama bez mikroplastike“, definicijom su obuhvaćeni i drugi, nerazgradivi, sintetički polimeri* koji mogu biti čvrsti, dispergovani, u formi gela, rastvoreni ili tečni. Tu svrstavamo poliakrilate (npr. akrilatni kopolimeri, akrilatni krosopolimeri, poliakrilati, karbomer, polimetil metakrilat, poliakrilamidi), polikvaternijum, polistiren, silikoni (npr. metikon, dimetikonol, drugi siloksani i silani), PEG> 35, PPG> 50, polivinili (npr. polivinilpirolidon (PVP)), polilaktična kiselina (PLA), kopolimeri etilen-vinil acetata.

* Sintetički polimeri se u hemijskoj reakciji povezuju sa monomernim elementarnim delovima kako bi formirali polimerne makromolekule. Njih treba razlikovati od polusintetičkih polimera koji nastaju hemijskom modifikacijom od prirodnih polimera poput celuloze..

2. Oblast delovanja

Izjava o namerama se odnosi na sve Lidlove brendove iz grupe kozmetike i sredstava za ličnu higijenu.

3. Naše mere

Čvrsta mikroplastika na bazi polietilena (PE), polipropilena (PP), polietilen tereftalata (PET), polivinil hlorida (PVC), poliamida (PA), polistirena (PS) i poliuretana (PU) većim delom nije prisutna u recepturama Lidlovih kozmetičkih proizvoda.

Tako je npr. čvrsta mikroplastika na bazi polietilena (PE) i polipropilena (PP) u pilinzima za tuširanje zamenjena česticama kamena (perlita) ili česticama bambusa (stabiljka bambusa *Bambusa arundinacea* u prahu) u pilinzima.

Sada razmišljamo korak dalje. U saradnji sa našim dobavljačima, trudimo se da pronademo odgovarajuću zamenu za tzv. druge sintetičke polimere. Tu spadaju, na primer, polimetil metakrilat (PMMA) i politetrafluoroetilen (PTFE), koji su i dalje prisutni kao supstanca za dobijanje teksture u receptima tečnih pudera, i kopolimeri stirena / akrilata, koji se u brojnim proizvodima koriste kao sredstva za zamućivanje. Alternativne supstance se međutim prvo moraju analizirati i proceniti na različite složene faktore kao što su sigurnost, ekološka prihvatljivost, delotvornost i tehnološka primenljivost.

Lidlovi dobavljači imaju ugovornu obavezu da se pridržavaju smernica za mikroplastiku.

O napretku i novostima na temu mikroplastike Lidl informiše kupce putem publikacija o održivosti kao što je npr. izveštaj o održivosti ili na korporativnom sajtu.

4. Organizacije i oznake

Bez mikroplastike

Kako bi Lidlovi kupci na prvi pogled mogli da prepoznaju koji su proizvodi bez mikroplastike prema formuli, Lidl uvodi pečat „receptura bez mikroplastike“ za proizvode iz grupe kozmetika i sredstava za ličnu higijenu. Mnogi proizvodi iz ove grupe već ne sadrže mikroplastiku, a sa pečatom se značajno povećava transparentnost prema kupcima.

5. Izvori

¹ Fraunhofer-Institut für Umwelt-, Sicherheits- und Energietechnik (UMSICHT): Plastika u životnoj sredini: mikro- i makroplastika.

Dostupno na: <https://www.umsicht.fraunhofer.de/content/dam/umsicht/de/dokumente/publikationen/2018/kunststoffe-id-umwelt-konsortialstudie-mikroplastik.pdf>

² Assessment of microplastic concentrations in human stool – Preliminary results of a prospective study – Philipp Schwabl, Bettina Liebmann, Sebastian Köppel, Philipp Königshofer, Theresa Bucsics, Michael Trauner, Thomas Reiberger, predstavljen 24.10.2018 tokom nedelje Ujedinjene evropske gastroenterologije (eng. UEG Week) u Beču.